

DISCURSUL dnei Ana GUȚU

în cadrul sesiunii APCE din 4-8 octombrie 2010, pe marginea Monitorizării de către Comisia ad hoc APCE a referendumului constituțional din 5 septembrie

Strasbourg, Franța

Doamnelor și domnilor deputați,

Din numele delegației naționale a Parlamentului Republicii Moldova aș dori să mulțumesc Secretarului General al Consiliului Europei dl Thorbjørn Jagland, Președintelui APCE dl Mevlüt Çavusoglu pentru implicarea lor personală în procesul de mediere a crizei instituționale din RM. Adresez mulțumiri deosebite membrilor comisiei ad-hoc în frunte cu șeful delegației APCE Egidijus Vareikis, care s-au deplasat pentru a supraveghea referendumul constituțional din 5 septembrie, și mai ales, pentru raportul foarte obiectiv privind desfășurarea acestui referendum.

Referendumul constituțional pentru modificarea art. 78 din Constituția Republicii Moldova privind trecerea la scrutinul universal direct în alegerea președintelui, nu a fost un eșec, precum a afirmat presa europeană și unii experți politici. Acest referendum constituțional a reprezentat un exercițiu democratic care s-a desfășurat în premieră absolută în Republica Moldova de la independența sa. Aproape 90% din participanții la referendum au răspuns afirmativ la întrebarea privind alegerea directă a președintelui Republicii Moldova și din acest punct de vedere referendumul poate fi considerat o reușită. Din păcate, recomandările APCE din **Rezoluția 1747 (2010) "Situația democrației în Europa și evoluția procedurii de monitorizare a APCE"**, și în special, punctul ce vizează îmbunătățirea listelor electorale în Republica Moldova, nu a putut fi aplicat din cauza timpului limitat pe care Comisia Electorală Centrală l-a avut la dispoziție pentru organizarea referendumului. Astfel, cetățenii Republicii Moldova care s-au stabilit în străinătate au fost incluși în aceste liste și, prin urmare, procentajul real al participanților la referendum a fost mai mare decât cele 30,3%.

O altă cauză a prezenței la referendum sub pragul de 33% cerut a fost politica de boicot dusă de PCRM, permisă de legislația în vigoare, dar absolut incorectă în condițiile unei democrații fragile, emergente precum e cea din Republica Moldova, pentru că în ultimii 8 ani populația săracă și complet dezinformată din Republica Moldova a fost descurajată de a participa la procesul public decizional. Este mult mai ușor să descurajezi cetățenii Republicii Moldova să vină la urne, decât să îi încurajezi și să îi educi în spiritul democrației participative.

O altă cauză a prezenței la urne sub pragul necesar de 33% la referendum continuă să fie lipsa de informare a populației prin intermediul mass-media. Raportorii pentru RM au observat unele îmbunătățiri în acest domeniu (libertatea presei, apariția de noi canale de televiziune și posturi de radio) după venirea la putere a Alianței pentru Integrare Europeană. În pofida acestui fapt, lipsa de mijloace mass-media este o realitate dureroasă în Republica Moldova. Doamnelor și Domnilor deputați, în RM există doar trei posturi de televiziune cu acoperire națională (cu semnal TV în localitățile rurale, deoarece în orașe și comune situația este mai bună) – un lucru inimaginabil la începutul secolului XXI. Sectorul de televiziune nu este încă digitalizat la scară națională, digitalizarea fiind planificată pentru anul 2016. Toate aceste trei motive luate împreună au cauzat prezența insuficientă a alegătorilor la urne, cu toate că 30% pentru un referendum, raportate la media europeană de prezență la urne în scrutine de referendum, este o cifră foarte încurajatoare.

Desigur, nu e loc pentru lamentări inutile, ci e cazul să facem concluzii în urma invalidării referendumului. În prezent, agenda politică a RM este clară: parlamentul a fost dizolvat, la data de 28 noiembrie vor avea loc alegeri parlamentare anticipate, după care urmează instalarea noului parlament, constituirea guvernului, și, dacă va fi posibil, rezolvarea problemei de alegere a președintelui țării în parlament. Sperăm că de această dată partidele politice reprezentate în parlament vor lăsa deoparte ambițiile de grup, precum și interesele înguste ale partidelor lor și vor fi capabile să negocieze și să scoată țara din criza politică, care se lungeste, iar aceasta nu onorează un stat situat în inima Europei, care a făcut opțiunea parcursului european și a primit un sprijin esențial din partea instituțiilor europene și organizațiilor financiare internaționale. Evenimentul de ultimă oră, simbolic din acest punct de vedere, a fost reuniunea miniștrilor afacerilor externe care a avut loc la Chișinău, la 30 septembrie și care reuniune a transmis mesaje încurajatoare pentru AIE.

Vă mulțumesc pentru atenție.

